

Onkruid zegt veel over de bodem

Onkruid wordt als vervelend en hinderlijk gezien op de kwekerij. Onkruid heeft echter ook een positieve kant, het zegt namelijk veel over de bemestingstoestand en de bodemgesteldheid. „Tien minuten kijken naar het onkruid op een perceel kan evenveel informatie opleveren als een bodem-analyse”, meent Stephan Timmermans van HortiNova.

Het is al vaak gezegd: onkruid bestaat niet. Het zijn ongewenste planten, omdat ze op de verkeerde plek staan. „Het is jammer dat er alleen gekeken wordt hoe we ze kunnen bestrijden, want we kunnen namelijk heel veel leren van de onkruiden op een perceel”, meent René Jochems van GroeiBalans.

In Boskoop komen kwekers andere onkruiden tegen op hun percelen dan hun collega's in Opheusden of Brabant. Logisch, want de ene plant gedijt goed op klei, waar de ander een zanderige of humeuze grond preferereert. „Grofweg kun je zeggen dat wortelonkruiden op de klei te vinden zijn, terwijl je op zandgronden meer zaadonkruiden tegenkomt”, vertelt teeltadviseur Stephan Timmermans van HortiNova. „Kweek is bijvoorbeeld een typisch klei-onkruid. Maar ook op kleigronden zegt de aanwezigheid van kweek iets over de bodem. Op lang niet alle kleipercelen kom je namelijk kweek tegen. De plant groeit vooral op grond met

een harde of verdichte structuur.”

Als er tijdens regen veel op het land is gewerkt, verstikt de bodem en kan er daaronder een zuurstofarme situatie ontstaan. In zuurstofarme omstandigheden stagneren verticillingsprocessen en ontstaan anaerobe omstandigheden. „Je ziet dit terug in de hoeveelheid onkruiden met penwortels die opkomen”, vertelt Timmermans.

Uit balans

In de grond bevinden zich ontelbare zaden van onkruiden. Volgens Jochems blijven bij een gezonde bodem deze zaden in rust, maar zodra omstandigheden uit balans raken, prikkelt dat bepaalde zaden om tot ontwikkeling te komen. Welke zaden zich ontwikkelen, geeft informatie over de bodem. Het kan iets zeggen over de structuur, maar het kan ook iets zeggen over de bemestingstoestand van de bodem.

Ieder onkruid geeft zijn eigen

informatie. In de tabel hieronder is per onkruid te zien wat het zegt over de bemesting. „Juist de combinatie van onkruiden die voorkomen op een perceel of gedeelte van een perceel, vertellen uiteindelijk het verhaal”, aldus Timmermans. Zo komen kweek en klein kruiskruid beide voor als het beschikbaar calcium te laag

Wat onkruid vertelt

	Ca	P	K	Mg	Mn	Fe	S	Cu	Zn	B	Cl	Se
Akkerdistel	L		H		ZL	ZH	L					
Akkerviooltje												
Brandnetel (grote)	ZL	ZL	ZH	ZH	H	ZH	ZH	ZH	H	H	H	H
Brandnetel (kleine)	L	ZL	ZH	ZH		H		H				
Canadese fijnstraal	ZL	ZL	ZH	ZH	H	H	H	H	ZH	ZH	ZH	H
Dovenetel (paars)		L	L	H								
Herderstasje	ZL		H	ZH	H	H	H	H	H	H	H	H
Klein kruiskruid	L	ZL		H		H					H	L
Kweekgras	L	H	H	ZH			H		H	H	H	H
Melganzenvoet		ZL	ZH				H					
Melkdistel	L	ZL	ZH	ZH	H	H	ZH	H	H	H		
Muur	ZL	ZL	ZH	H		H	H	H	H	H	H	H
Paardenbloem	ZL		ZH								H	
Perzikkruid	L	H			H				H		ZH	
Straatgras	L		ZH	ZH	H	H	ZH	H	ZH	ZH	H	H
Varkensgras	ZL	ZL	ZH	ZH								H
Zegroene ganzenvoet	ZL	ZL					ZL	L				
Zegge-soorten	L		H	H								
Zevenblad												
Zwaluwtong	ZL	ZL	ZH	ZH								
Zwarte nachtschade	L	ZL	ZH	ZH	H	H	H			H	H	H

Indien onkruid aanwezig, betekenen de letters: AA= dominerende bacteriën zijn anaeroob, G= goed, H= deze factor is hoog, J= speelt een rol, L= deze factor is laag, S= slecht, ZH= facto

Onkruid vertelt veel over de bemestingstoestand van de bodem.

is. Kweek gedijt echter op een hoog fosfaat, terwijl kruiskruid groeit op gronden waar weinig opneembaar fosfaat aanwezig is.”

Er zijn wel enkele algemene stelregels. Zo groeit muur met name op plaatsen waar veel organisch materiaal aanwezig is. Hoe hoger de

bemestingstoestand van de bodem, des te explosiever groeit de muur. Breedbladige planten gedijen goed bij een laag fosfaatgehalte en veel kali. Grassen doen het goed als er te weinig calcium is en relatief veel magnesium. Onkruiden met penwortels hebben in de natuur de functie

om calcium op te halen uit een verdicht perceel.”

Leren van onkruid

Onkruiden kunnen kwekers van nut zijn, meent Timmermans. Kwekers doen er goed aan om voor het huren een perceel te bezoeken. De onkruiden die er staan, vertellen veel over de bodemgesteldheid en de bemestingstoestand. „Bepaalde bemestingstekorten zijn natuurlijk op te lossen, maar met de huidige mestwetgeving zijn de marges klein. Grote tekorten los je niet in een jaar op, bovendien is het ene tekort makkelijker op te lossen dan het andere.”

De informatie die onkruid geeft over de bodemgesteldheid is volgens Timmermans echter nog belangrijker. „Kom je veel zeggegrassen tegen op een perceel, dan heb je te maken met een natte bodem die makkelijk verslemt. Zonder verbetering van de structuur, weet je dat je hier problemen krijgt met je gewas. Op de stukken waar zegge staat, zal na een regenbui langdurig water blijven staan, wat veel gevolgen heeft voor de ontwikkeling van je gewas.”

Timmermans geeft daarom het advies om even de tijd te nemen om een nieuw perceel goed te bekijken. „Tien minuten kijken naar onkruiden, kan je net zoveel vertellen over de bodem als een analyse.” <

Al	Humus	Poreusheid	Bacteriën	Vochtgehalte	Zoutgehalte	Hardheid	Residuontbinding	Drainage	Zanderig	Plakkerig
L		AA				S				
H	L	L	AA	H		J	S	S		J
	L		L							J
H	L		AA				S			
	L	L	AA							
H	L			L	H		G	G		
	L	L					G	J		J
H	L	L	AA	H		J			J	
							G			
H							G	G		
H	L	L								J
	L						S			
		L	L	H				S		
		L	L	H				G		
J	L	L	AA		H		S	S		J
J	ZL	H			J	J			J	
H	L	L	AA	H		J	S	S		
	L						S	G		
H	L	L	AA			J	S			J

is zeer hoog, ZL= factor is zeer laag. Bron: HortiNova en GroeiBalans